

ΑΠΟ ΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΙΣΡΑΗΛ

Ή υπό του Μπρονσλάβ Χούμπερμαν Ιδρυθείσα Ισραηλιτική ορχήστρα, έκανε τό περασμένο έτος τήν πρώτη της τουρνέ στην Εύρώπη. Έντός δύο μηνών έπεσκέφθη όκτώ χώρες, και έδωσε υπό τήν διεύθυνση τών Paul Kleckí, Paul Paray και Leonard Bernstein, 43 συναυλίες. Ή εξαιρετική καλλιτεχνική έπιτυχία αυτών τών έπισκέψεων έσημειώθη με ιδιαίτερην ίκανοποίηση στό Ίσραήλ. ΕΊβαν σ' αυτήν, δικαίως, μίαν έπικύρωση τής μεγάλης ύπολήψεως πού αυτή ή σχετικώς νέα ορχήστρα χαίρει στόν τόπο της. Ή έπιστροφή τών μουσικών στην πατρίδα τους έλαβε μορφήν έορτής εις τήν όποιαν συμμετείχε όλος ό πληθυσμός. Τήν τελευταία συναυλία συνδρομητών τής περιόδου 1954-55, ή όποια ήταν συγχρόνως και ή πρώτη τής φιλαρμονικής μετά τόν γυρισμό της, θέλησαν νά παρακολουθήσουν όλοι, κι έτσι χρειάστηκε στό διάστημα ένός μηνός νά επαναληφθῆ τό κονσέρτο 15 φορές.

Ένα μουσικό γεγονός εξαιρετικού ένδιαφέροντος γιά τήν χώρα φαίνεται ότι ήταν ή τελευταία «Simriah», όνομα τό όποιον έδόθη εις ένα φεστιβάλ χωρωδίας, όπου έγγόρια και ξένα έβραϊκά χωρωδικά συγκροτή-

ματα, επί τρεις εβδομάδες έρμηνεύουν χωρωδικά τραγούδια από τόν πλούσιο θησαυρό τής Ιουδαϊκής Folklor. Έννέα χωρωδίες με τούς διευθυντάς των, ήρθαν αυτήν τήν φορά από τήν Εύρώπη και τήν Άμερική γιά νά μετρηθούν στην τέχνη του χωρωδικου τραγουδιού με τά διάφορα φωνητικά σύνολα του Ίσραήλ. Όπως συμπερνούμε από τίς σχετικές ανταποκρίσεις οι έπιτεύξεις έκάστης χωρωδίας, τόσο φωνητικώς όσον και από άπόψεως έρμηνείας, πρέπει νά ήσαν έξαιρετοι. Κονιά στους καθυπό καλλιτεχνικούς σκοπούς πού επιδιώκει αυτός ό πρωτότυπος διαγωνισμός, θέλουν έπίσης δι' αυτό τό νά έμφυχώσουν τήν λησμονημένη καλλιέργεια του Ιουδαϊκού τραγουδιού γιά νά συσφίξουν τοιοιούτρόπως τούς πνευματικούς δεσμούς του Ίσραήλ με τήν διασπορά.

Μιά μόνιμη λυρική σκηνή δέν υπάρχει ακόμη στό Ίσραήλ. Τό πόσο πολύ τήν λαχταρά ό κόσμος απέδειξε ή τεραστία έπιτυχία τήν όποιαν έσημείωσαν οι παρρστάσεις ένός Ιταλικού μελοδραματικού θιάσου. Έπί τρεις μήνας συνεχώς, συνέρρεαν φιλόμουσοι από όλες τίς περιφέρειες του Ίσραήλ στην όπερα και εύχαριστούσαν με ένθουσιώδεις έπιδεκτικασίες γιά ό,τι τούς προσ-

έφερε το περίφημο καλλιτεχνικό σύνολο που άπτελειό-
ταν από σολιέτας τών μελοδραματικών σκηνών της Ρώ-
μης και του Μιλάνου. Αυτό τό άσυνήθιστα ζωηρό έν-
διαφέρον για τή μουσική είναι τόσο μάλλον άξιοπρό-
σεκτον, εάν σκεφθούμε πόσο σκληρά έχει να παλαίψη
ό λαός του Ισραήλ για τό καθημερινό φωνί του. Άπ'
αυτό βλέπουμε ότι, δόσολοκες βιωτικές συνθήκες και
έλλειψις εύμετρίας δέν έμποδίζουν διόλου τήν άπχιξη-
ση της μουσικής, όταν οι άνθρωποι αισθάνονται τήν
ανάγκη γι' αυτήν. Ίδιως εις τους νέους γίνεται έντο-
νότερα αισθητή αυτή ή δίψα για σοβαρά μουσική. Στά
σχολεία όποστηρίζουν τήν τάση αυτή όσον είναι δυ-
νατόν, και για άλλους έκείνους που έπιθυμούν ν' άσχο-
ληθούσιν σοβαρώτερα μέ τή μουσική οργανώθηκαν από
τινων έτών καλοκαιρινά μαθήματα μουσικής σέ μία
κατασκηνωση στά βουνά της Γαλιλαίας. Πολλοί νέοι
περνούν εκεί τις καλοκαιρινές διακοπές τους, για νά
μπορούν ν' άσχοληθούσιν από τό διάστημα άποκλειστι-
κά μέ τή μουσική. "Όλοι όσοι παρακολουθούσιν αυτά
τά μαθήματα δέν είναι σπουδαστάι μουσικής, άλλα ό
καθένας τους παίζει κάποιο όργανο, και μπορεί έδώ
νά έξασκεύεται σ' αυτό όπό τήν καθοδήγησιν διακεκρι-
μένων παιδαγωγών. Δυό όνομαστοί μαέστροι ό **Yigal**
Lusig και ό **Arthur Gelbrum** διευθύνουν τήν τάξη της
όρχήστρας εις τήν όποιαν λαβαίνουν μέρς όλοι οι μα-
θητάι. Τί σημασία έχει για τήν εξέλιξη της καλλιτεχνι-
κής κινήσεως της χώρας αυτή ή μουσική εκπαιδευτική
έργασία όπν όνομα υποβάλλονται τελείως οικειοθε-
λώς ό νέοι, έννοείται εύκολα.

"Ένα άλλο γεγονός της μουσικής ζωής του Ισραήλ
που θέλωμε ν' άναφέρουμε έν συντομία, είναι ή έκδο-
σις ενός μουσικού περιοδικού τό όποιον ένφανίσθη τό
περασμένο φθινόπωρο υπό τόν τίτλον «**Bal kol**» πρό της
δημοσιότητος. Πληρώνει ένα αισθητό καινόν, και χαι-
ρετισθηκε γι' αυτό θερμότατα από άλλους τους φίλους
της μουσικής. Οι καλύτεροι μουσικοί όλοι και μουσικοί
του Ισραήλ συγκαταλέγονται στούς συνεργάτας του.
Μιά άγγλική περίληψις του περιεχομένου εις κάθε τεύ-
χος του εις τήν έβραϊκήν συνταγμένω περιοδικού, κα-
θιστά δυνατή τήν κατατόπισιν και ξένων άναγνωστών
έπι της μουσικής κινήσεως του Ισραήλ.

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

"Ο κύριος όργανωτής της αυστραλιανής κινήσεως
συναυλιών είναι τό πρακτικόν έθρμα ραδιοφωνίας
«**Australian Broadcasting Commission**» (**ABC**). Διατηρεί
όχι μόνον τις έξ συμφωνικές όρχήστρες της χώρας, άλλα
λά χρηματικά και τίς τούσιν σχεδόν όλων τών πολυ-
λαρβίμων καλλιτεχνών όι όποιοι έπισκεπτόνται έκ του
έξωτερικού κατ' έτος τήν Αυστραλία. Η τούρνε ενός
διευθυντού όρχήστρας, ενός τραγουδιστού, ενός βιολο-
νιστά ή πιανίστα παρουσιάζει συνήθως τήν έξης εί-
κόνα : Εις μίαν περίοδον δύο έως τριών μηνών πρέπει
νά δώση περίπου 33 κοντσέρτα, τά όποια προκειμένου
περί σολιότα διασπορνται εις κοντσέρτα μετά ή άνευ
όρχήστρας. Παραδίωματος χάριν, σέ μία πόλι όπως τό
Σίντνεϊ παίζει ένας πιανίστας στο διάστημα τριών
έβδομάδων πέντε φορές μέ τήν όρχήστρα, πρέπει δέ
ν' άκουσθή τούλάχιστον καί σέ τρία ρεσιτά. "Ένα μέ-
ρος από κάθε κοντσέρτο μεταδίδεται από τό ραδιόφω-
νο και μία ρεκάμα άμερικανικού τύπου φροντίζει ώ-
στε ή είκόνα του, ή τό όνομα του να εύρίσκειται καθη-
μερινώς πρό τών όφθαλμών του κοινού. "Έάν ό καλλι-

τέχνης είναι γυναικία φωτογραφίζονται και περιγρά-
φονται άναλυτικά ό διάφορες βραβυνές τουαλέτες
της. "Έάν είναι άνδρας παρακαλείται να έγκαινιέται
μίαν έκθεση φωτογραφικής, ή να έπισκεφθή τόν ζωολο-
γικό κήπο, ή ακόμα να παίξη έκτός του πάνου, ποστ-
μπάλ, πόνγκ - πόνγκ ή τένις. Αυτό έπαναλαμβάνεται σέ
κάθε πόλη "Όπωδούητε ό καλλιτέχνης στο τέλος αή-
της της, όπως βλέπουμε, κάπως κουραστικής περι-
όδου έχει έκτός της έπιτυχίας του και τήν Ικανοποίηση
μιάς άρετάς όψηλής άμοιβής ή όποια συνήθως κυμαί-
νεται μεταξύ 70 έως 300 άυστραλιανών λιρών για κάθε
κοντσέρτο.

Τά προγράμματα τών συναυλιών πρέπει νά δοθούσιν
έγκαιρως πρός έγκρισιν εις τήν διέυθυνση του **ABC**
ώστε να είναι αυτή σέ θέση νά κάνει τις κατά τήν γνώ-
μη της δέουσεσ άλλαγές. "Έργα τό όποια ό άρμόδιος
κύριος βρίσκουν ότι δέν άνασποκρίνονται στο ύστατα
του κοινού, συνήθως παραγράφονται. Αυτό έχει φυσικά
ώς συνέπεια ότι τό περισσότερο προγράμματα βασιί-
ζονται πάντα στα ίδια, δοκιμασμένα έπιτυχία, έργα
του κλασικουραμαντικού ρεπερτορίου. Μόνον τήν θαρ-
ραλέα πρωτοβουλία τών τριών μονίμων μαέστρον τών
συμφωνικών όρχηστρών της χώρας, **Sir Henry Goossens**
Σίντνεϊ, **Walter Süsskind** Μελβούρνη, και **Henry Krippis**
"Αβελις, όφείλεται ότι τούλάχιστον κάπου - κάπου ά-
κουεται και ένα έργο της σύγχρονης μουσικής παραγω-
γής. Γενικώς, ή διέυθυνση του **A.B.C.** φαίνεται ότι ώθεί-
ται συχνά κυρίως από καθαρώς έπιχειρηματικών πνεύ-
μα. "Έτσι πρεσβεύει π.χ. ότι τό αυστραλιανό κοινό δέν
ένδιαφέρεισι διόλου για μουσική θεαμάτων, γιατί με-
ρικά κοντσέρτα της δέν συνεκέντρωσαν τόσοσ κόπον
όσον ήπικζαν. Χωρίς νά λάβη υπ' όψιν της όποχρεώ-
σεις της ως έκπολιτιστικού Ιδρύματος, και τήν καλλι-
τεχνική άξία της μουσικής θεαμάτων παραμείλει ένα
μουσικό είθος διότι νομίζει ότι τό αυστραλιανό κοινό
δέν τό καταλαβαίνει.

Τήν άπόδειξη όμως του έναντίου έδωσαν τά κον-
τσέρτα του περιήμου κουαρτέτου **Pascal** τό όποιον
μετεκλήθη έκ Παρισίων μέ μεγάλεσ οικονομικές θυσίας
άπό μίαν ένωση συνδρομητών φίλων της μουσικής όνό-
ματι «**Musica Viva**» για μία σειρά τεισάρων εμφανί-
σεων. Και στις τέσσερις παρουσιάσεις ήταν καταλημένη
και ή τελευταία θέσις, πράγμα που για μίαν όθουσα
ή όποια περιλαμβάνει 1800 άκροατούσ άποτελεί ρεκόρ
πού άσφαλώς δύσκολα λά μπορούσιν να έπιτευχθή άκό-
μα και σέ κείνα τά μεγάλα μουσικά κέντρα της Εύρώ-
πης όπου ή μουσική θεαμάτων άνήκει εις τήν έκρά-
ση. Οι τέσσερις Γάλλοι καλλιτέχνες όι όποιοι εκτός
έργων τών Χαλόν, Μπετόβεν και Σούπερτε έξετέλεσαν
και κουαρτέτα του Ντεμπουσσώ, του Ροβελ, του Μπαρ-
ρώ και του Ντυμόν, ήσαν στο κοινόν μέ τό όπό κάθε
έποψιν άνυπερβλήτου πείζιμό τους, μίαν τόσο ένθουσιώ-
δη άπχιψη ώστε τούς έζητήθη άμέσως ν' αναλόθουν
τήν όποχρέωσιν μιάς νέας τούρνε γι' αυτόν τόν χρόν.

Μπορούσιν βέβαια να προβληθούσιν όρκετες σοβαρές
άντηρήσεις έναντίον αυτής της έκ μέρουσ του κράτους
μονοκαλλήσεως της μουσικής κινήσεως όπως εμφανί-
ζεται στήν Αυστραλία. "Έν συνολω όμως όποριοχύνε-
τά ώφέλιμν που άποκομίζει ή χώρα άπ' αυτήν. Διότι μόνο
χάρις εις τά άρθρώμεσ ρέοντα χρηματικά μέσα τά όποια
διαθέτει ή **A.B.C** μπόρουσιν να προσελευσθούσιν έκ του
έξωτερικού όι διακεκριμένοι έκείνοι καλλιτέχναι που
έπισκεπθήσαν τά τελευταία χρόνια τήν Αυστραλία και
τών όποιων οι παραδειγματικές μουσικές έρμηνείες συ-

νέτειναν τα μέγιστα εις τήν καλλιέργειαν τῆς κρίσεως καί τοῦ γούστου τοῦ κοινοῦ. Ἀπό τήν ἄλλη μερῆς οἱ καλλιτέχναι αὐτοί πιθανόν δέν θά ἐκτίθεντο εἰς τὸ «ρίσκο», καί τὰ ἔξοδα τοῦ ταξιδίου σέ μιά τόσο ἀπομακρυσμένη χώρα, ἐάν δέν τοὺς ἔβιδε, ὅπως εἰς τήν περίπτωσιν αὐτή, τὸ κράτος ὡς καλλιτεχνικός πράκτωρ τῆς ἀνάλογες χρηματικές ἐγγυήσεις.

ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ

Ὅπως ἡ Ἑλλάς εἶται καί ἡ Φινλανδία εἶναι μιά μικρὴ χώρα ἡ ὁποία προσφέρει εἰς τοὺς μουσικούς ἕνα σχετικῶς περιορισμένο πεδίο δράσεως. Παρ' ὅλα ταῦτα, ἔχει δύο συμφωνικὲς ὀρχήστρες καί ἤδη ἀπὸ τοῦ 1872 μιά κρατικὴ λυρικὴ σκηνή. Ἀλλὰ ἀκόμη καί μὲ τὸν ραδιοφωνικὸ σταθμὸ μπορεῖ ν' ἀπασχολήσῃ μόνον ἕνα μικρὸ ἀριθμὸ μουσικῶν. Στους ὑπολοίπους δέν μένει ἄλλη λύσις παρά νὰ φροντίσουν γιά μαθήματα, ἢ νὰ δοκιμάσουν τήν τύχη τους μέ μιά συναυλία. Λόγω ὅμως τοῦ ὀλοένα ἰσχυροτέρου ἀνταγωνισμοῦ ἐκ μέρους ξένων σολίστ οἱ πιθανότερες ἐπιτυχίας ἔχουν μειωθεῖ σέ τέτοιο σημεῖον, ὥστε κανεῖς σχεδόν δέν τολμᾷ νὰ ὑποβληθῇ στά ἔξοδα ἐνὸς ἀτομικοῦ ρεσιτάλ. Γι' αὐτὸ ἔχαιρετήθη ἀπ' ὀλους ἡ ἀπόφασις τῆς ἐνώσεως Φινλανδῶν Μουσικῶν τοῦ Ἑλσίνκι νὰ ὀργανώσῃ ἀπὸ τοῦδε σέ κάθε μουσικὴ περίοδο τοῦλάχιστον δύο σειρὲς συναυλιῶν γιά τοὺς ἐντόπιους καλλιτέχναι. Διὰ τῆς κατάλληλης προπαγάνδας, καί τῆς ἐκδόσεως συνδρομῶν ἐλπίζει ὅτι θά προσελκύσῃ ἕνα τόσο μεγάλον ἀριθμὸ μουσοφίλων ὥστε οἱ καλλιτέχναι οἱ ὅποιοι θά παρουσιάζονται στά κονσέρτα νὰ μποροῦν νὰ ἀμοιφθοῦν ἰκανοποιητικὰ τόσοσν ἠθικῶς ὅσον καί ὕλικῶς.

Μεγάλη προσοχὴ δίδεται στή Φινλανδία εἰς τήν μουσικὴ ἐκπαίδευση τῶν νέων. Μὲ πρωτοβουλία τοῦ διευθυντοῦ τῆς συμφωνικῆς ὀρχήστρας τοῦ Ἑλσίνκι **Tauno Hannikainen** καί ὑπὸ τήν προστασία τῆς συζύγου τοῦ φινλανδοῦ προέδρου τῆς δημοκρατίας, Ἰβρόθηκε μιά ὀρχήστρα νέων ποῦ ἀποτελεῖται ἀπὸ 55 μέλη. Τὸ πρῶτο κονσέρτο τῶν νεαρῶν καλλιτεχνῶν, τῶν ὁποίων ὁ μέσος ὄρος ἡλικίας εἶναι 14 - 15 χρόνια, λόγω τῆς μεγάλης του ἐπιτυχίας ἐχρείασθη νὰ ἐπαναληφθῇ. Γι' σημασία ἀποδίδεται στήν ἀνάπτυξη καί τήν καλλιέργειαν παιδικῶν χορωδιῶν, καταφαίνεται ἀπὸ ὅτι πρὸς εὐρύτεραν ἐκπαίδευση τῆς χορωδίας ἀγορεύσῃ τῆς Μητροπόλεως τοῦ Ἑλσίνκι μετεκάλεσαν ἕναν ἐκ τῶν διευθυντῶν τῆς παιδικῆς χορωδίας τῆς Βιέννης (**Wiener sängerknaben**) τὸν **Peter Lacovich**.

Τὴν βάση ὅμως αὐτῶν τῶν μουσικοπαιδαγωγικῶν προσπαθειῶν, ἀποτελεῖ ἡ συστηματικὴ καί μὲ τίς νεώτερες μεθόδους ἐφαρμοζομένη μουσικὴ διδασκαλία στά σχολεῖα, ἡ ὁποία ἐδῶ ἐπιδιώκει νὰ ἐξυπνήσῃ τὰ παιδιὰ ἀπὸ τήν τρυφερότερη ἡλικία τῆν ἀγάπην γιά τὴ μουσικὴ καί φροντίζει πρὸ πάντων ὥστε ἡ ἀγάπη αὐτὴ νὰ δυναμώνῃ μέ τὸν καιρὸ στοὺς νέους, καί νὰ τοὺς ὤθει ἂν ἐκείνι δυνατόν σέ μιά ἐνεργὸ ἀπασχόληση μὲ τὴ μουσικὴ.

Στὴν περασμένη μουσικὴ περίοδο τοῦ Ἑλσίνκι κυριαρχοῦσε ὅπως ἦταν ἐπόμενον ἡ μορφή τοῦ Γιάν Σιμελιου, τοῦ ὁποίου ἡ ἐννενηκοστὴ ἐπέτειος τῶν γεννηθῶν ἐορτάσθη ἐκεῖ μὲ ἰδιαίτερη μεγαλοπρέπεια.

Μιά μακρὰ σειρὰ συναυλιῶν ἦταν ἀφιερωμένη ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ ἔργον τοῦ γηραιοῦ πρῦτανι τῆς φινλανδικῆς μουσικῆς. Εἰς τὴν ἐκτέλεση μοιράσθησαν τόσοσν ξένοι ὅσον καί ἐντόπιοι διευθυνταί καί σολίστ. Ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχία ἐσημείωσαν οἱ δύο συμφωνικῆς συναυλιῆς ποῦ διηγήθηε ὁ ἐπίσης ηγραυλὸς **Sir Thomas Beecham**. Μὲ ἐνθουσιώδη χειροκροτήματα ἐχαίριστηε τὸ κοινὸν τὸν μεγάλο Ἄγγλο μασέτρο ὁ ὁποῖος εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς πρῶτους ποῦ κατάρθρωσε ἀπὸ τίς ἀρχές τοῦ αἵῶνος μέ τίς ὑπέροχες ἐρμηγείες του, νὰ ἐπιβάλλῃ τίς συνθέσεις τοῦ τότε σχεδόν ἀγνωστοῦ Σιμπέλιου σὸ ἐξωτερικῶ. Ἀλλὰ καί ἡ μοναδικὴ ἀπόδοσις τοῦ κονσέρτου γιά βιολί, ὑπὸ τοῦ δασήμου σοβιετικοῦ βιολονίστα **David Oistrach**, ἔπληρε τὴν μορφή ἐνὸς θριαμβοῦ, τόσο γιά τὸν συνθέτη δοσ καί γιά τὸν σολίστα, σπانیου στά μουσικὰ χρονικά τοῦ Ἑλσίνκι. Σὲ ὅλες τίς τιμὲς ποῦ ἀπεδόθησαν ἐπ' ἐκκαίρις αὐτῶν τῶν ἑορτῶν σὸν διδάσκαλο ἐξεηλῶνετο ὁ βαθὸς σεβασμὸς ποῦ αἰσθάνεται γι' αὐτὸν ὁ φινλανδικὸς λαὸς, ἀλλὰ καί ἡ εὐγνωμοσύνη του γιά ὅτι ἐπέτελεσε μὲ τὸ δημιουργικὸ του ἔργον, γιά τὸ ὄνομα καί τὴν ὑπόληψη τῆς Φινλανδίας σὸν κόσμο.